

หลักสูตรการตีมีด จำนวน 80 ชั่วโมง กลุ่มวิชาอาชีพอุตสาหกรรม

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนขึ้น โดยหวังว่ายุทธศาสตร์นี้จะนำพาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนด้วยการสร้างและพัฒนา “ทุนมนุษย์” ให้เข้มแข็ง มีพลังพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ความมั่นคงของประเทศในอนาคต และได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “ภายในปี 2555 กระทรวงศึกษาธิการ จะเป็นองค์กรหลักที่ทรงประสิทธิภาพในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคลากรของชาติ เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีที่สร้างความมั่งคั่งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคมให้กับประเทศ ด้านฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และศักยภาพของประเทศ” โดยการจัดการศึกษาจะยึดพื้นที่ซึ่งมีบริบทและความต้องการแตกต่างกันเป็นฐานในการพัฒนา เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มวัย ทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่นั้นๆ

เพื่อให้การดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุผลสำเร็จสู่วิสัยทัศน์ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดพันธกิจ คือ “พัฒนา ยกระดับ และจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง เพื่อเป็นบุคลากรที่มีวินัย เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม” สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบ และมีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

หลักสูตรอาชีพการตีมีด นับเป็นอาชีพหนึ่งที่มีมาแต่ช้านาน เป็นการเรียนรู้แบบธรรมชาติ เป็นระบบดั้งเดิม ไม่มีแบบแผนชัดเจนแต่มีการพัฒนาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทั้งดั้งเดิมและเทคนิคสมัยใหม่ ทำให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ส่งผลให้มีดีซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านธรรมดา กลายเป็นสินค้าOTOP จากชุมชนท้องถิ่นไปสู่ภูมิภาค จากระดับภูมิภาคไปสู่ระดับอินเตอร์กระจายชื่อเสียงไปถึงต่างประเทศ สร้างรายได้ให้แก่ผู้สร้างชิ้นงานอย่างมั่นคงและยั่งยืน

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ กำหนดหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ ห้าด้านได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

2. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพให้มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนในอาชีพ
5. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน
2. ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพตนเอง ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมได้
3. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการบริหารจัดการในอาชีพช่างตีมีดอย่างมีคุณภาพ
4. มีโครงการประกอบอาชีพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ
5. มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมในการดำเนินธุรกิจ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน เป็นทั้งผู้ที่ไม่มียาชีพและผู้ที่มีอาชีพ แต่ต้องการพัฒนาอาชีพ โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SME, OTOP และผู้ประกอบการทั่วไป เป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรง มีความอดทน มีความรักในงานศิลปะและวัฒนธรรมของไทย

ระยะเวลา จำนวน 80 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 20 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 60 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร (ทฤษฎี 10 ชั่วโมง และปฏิบัติ 70 ชั่วโมง)

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการตีมีด 1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพการตีมีด 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพตีมีด 1.2.1 การลงทุน 1.2.2 การกำหนดทิศทางการตลาด 1.3 แหล่งเรียนรู้ 1.4 ทิศทางการประกอบอาชีพ 2. ทักษะอาชีพตีมีด จำนวน 56 ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง / ภาคปฏิบัติ 54 ชั่วโมง) 2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมีด จำนวน 1 ชั่วโมง 2.2 คัดเลือกและเตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ / เครื่องมือที่ใช้ในการตีมีด จำนวน 1 ชั่วโมง 2.3 ขั้นตอนและกรรมวิธีในการตีมีด จำนวน 54 ชั่วโมง 1) การตัดและผ่าเหล็ก	จำนวน 6 ชั่วโมง

- 2) การแบนหรือการตีทลาย
- 3) การทำบ้องหรือเดือย
- 4) การตีแต่ง
- 5) การตะไบแต่ง
- 6) การชุบคม
- 7) การตกแต่งลวดลายบนด้านบนของมีด
- 8) การทำด้ามมีด

2.4 ฝึกการประสมการณ์ตีมีด 3 ชั้น

3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพตีมีด

จำนวน 6 ชั่วโมง

3.1 การบริหารจัดการการผลิต

- 1) แหล่งเงินทุน และแหล่งวัตถุดิบทั้งภายในและนอกท้องถิ่น
- 2) การกำหนดมาตรฐานชิ้นงาน และการควบคุมคุณภาพ
- 3) คุณธรรมในการประกอบอาชีพ

3.2 การบริหารจัดการการตลาด

- 1) หลักการจัดการการตลาด
- 2) ระบบการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค
- 3) ข้อมูลทางการตลาด (วิธีการหาข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้)
- 4) การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน และประเทศ
- 5) การโฆษณาและส่งเสริมการขาย

3.3 การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย

3.4 การบริหารความเสี่ยง ในเรื่อง คู่แข่งทางการค้า ภัยการทำงาน / ภัยธรรมชาติ / ภัยเศรษฐกิจ

สภาพคล่องการเงิน (เจ้าหนี้ – ลูกหนี้)

4. โครงการอาชีพการทำตีมีด

จำนวน 12 ชั่วโมง

(ภาคทฤษฎี 3 ชั่วโมง / ภาคปฏิบัติ 9 ชั่วโมง)

- 4.1 ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพ
- 4.2 ประโยชน์ของโครงการประกอบอาชีพ
- 4.3 องค์ประกอบของโครงการประกอบอาชีพ
- 4.4 การเขียนโครงการประกอบอาชีพ
- 4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการประกอบอาชีพ

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ของหลักสูตรการตีมีด ประกอบด้วย

1. สื่อเอกสาร ได้แก่ ตำรา / หนังสือ
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ CD / DVD/ website
3. สื่อบุคคล / ภูมิปัญญา / ปราชญ์ชาวบ้าน

4. สื่อแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและนอกชุมชน
5. สื่อเทคนิค / วิธีการ ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต เวทีชาวบ้าน
6. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตีพิมพ์

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ศึกษาดูงาน
2. บรรยาย
3. สาธิต
4. ฝึกปฏิบัติ
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีจากการทำแบบทดสอบ
2. การประเมินทักษะการปฏิบัติจากผลงานระหว่างเรียน ได้ผลงานที่มีคุณภาพ จำนวน 3 ชิ้น
3. การประเมินผลจากโครงการประกอบอาชีพ

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการเรียนตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพ วิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรที่มีด

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพที่มีด	<p>1.1 ผู้เรียนอธิบายความสำคัญ และความจำเป็นในการประกอบอาชีพธุรกิจที่มีดได้</p> <p>1.2 ผู้เรียนอธิบายความเป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพที่มีด</p> <p>1.3 ผู้เรียนสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จอาชีพที่มีดได้</p> <p>1.4 ตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีดอย่างเหมาะสมได้</p>	<p>1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพการที่มีด</p> <p>1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพที่มีด</p> <p>1.2.1 การลงทุน</p> <p>1.2.2 การกำหนดทิศทางการตลาด</p> <p>1.3 แหล่งเรียนรู้</p> <p>1.4 ทิศทางการประกอบอาชีพ</p>	<p>1.1 บรรยายองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็นในการประกอบอาชีพที่มีดให้ทราบว่าธุรกิจที่มีดมีความน่าสนใจที่นำไปประกอบอาชีพได้</p> <p>1.2 อภิปรายร่วมกันถึงความเป็นไปได้และลักษณะของการประกอบธุรกิจ</p> <p>1.3 ศึกษาสถานการณ์ประกอบการธุรกิจที่มีดที่ได้ประสบความสำเร็จ</p> <p>1.4 ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพที่มีดในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้างเจ้าของกิจการ โดยคำนึงถึงศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และ ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่</p>	1	-
				1	-
				-	3
				1	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2. ทักษะการประกอบอาชีพตีพิมพ์	<p>2.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายรายละเอียดส่วนประกอบ/ประเภทและประโยชน์ของพิมพ์ได้</p> <p>2.2 ผู้เรียนสามารถคัดเลือกและเตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ / เครื่องมือที่ใช้ในการตีพิมพ์ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>2.3 ผู้เรียนตีพิมพ์ได้ตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง</p> <p>2.4 ทดสอบการฝึกปฏิบัติ</p>	<p>2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพิมพ์</p> <p>2.1.1 องค์ประกอบของพิมพ์</p> <p>2.1.2 ประเภทของพิมพ์</p> <p>2.2.3 ประโยชน์ของพิมพ์</p> <p>2.2 คัดเลือกและเตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ / เครื่องมือที่ใช้ในการตีพิมพ์</p> <p>2.3 ขั้นตอนและกรรมวิธีในการตีพิมพ์</p> <p>2.3.1 การตัดและผ่าเหล็ก</p> <p>2.3.2 การแบนหรือการตีหลาย</p> <p>2.3.3 การทำห้องหรือห้องเดียว</p> <p>2.3.4 การตีแต่ง</p> <p>2.3.5 การตะไบแต่ง</p> <p>2.3.6 การชุบคม</p> <p>2.3.7 การตกแต่งลงลายบนตัวฉบับของพิมพ์</p> <p>2.3.8 การทำตามมีด</p> <p>2.4 การฝึกทักษะตีพิมพ์ 3 ชั้น</p>	<p>2.1 บรรยายความรู้เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพิมพ์ พร้อมยกตัวอย่างของผู้ประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จ โดยร่วมกันสังเคราะห์กับผู้เรียนตามหัวข้อการวิเคราะห์ 4 ด้าน ตามเนื้อหา</p> <p>2.2 ให้ความรู้ในเรื่องการคัดเลือกวัสดุ และเตรียม วัสดุ / อุปกรณ์ / เครื่องมือที่ใช้ในการตีพิมพ์</p> <p>2.3 ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการตีพิมพ์</p> <p>2.4 ปฏิบัติจริงตามชิ้นงานที่วิทยากรกำหนด (ฝึกทักษะเพิ่มเติมหลังจากจบเนื้อหาเรื่องทักษะการประกอบอาชีพตีพิมพ์นอกเวลา)</p>	1	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3. การบริหารจัดการ ในการประกอบอาชีพ ที่มี	<p>3.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายการบริหารจัดการการผลิต ในหัวข้อต่อไปนี้ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเภทของแหล่งเงินทุน / แหล่งวัตถุดิบภายในและภายนอกทั้งหมด - มาตราฐานชิ้นงาน และควบคุมคุณภาพได้ - คุณธรรมในการประกอบอาชีพ <p>3.2 ผู้เรียนสามารถอธิบายการบริหารจัดการตลาดให้ประสบผลสำเร็จได้</p> <p>3.3 ผู้เรียนสามารถทำบัญชีรับ - จ่ายของกิจการได้</p> <p>3.4 ผู้เรียนสามารถระบุความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อธุรกิจของตนเองได้</p>	<p>3.1 การบริหารจัดการการผลิต</p> <p>3.1.1 แหล่งเงินทุน และแหล่งวัตถุดิบทั้งภายในและนอกท้องถิ่น</p> <p>3.1.2 การกำหนดมาตรฐานชิ้นงาน และการควบคุมคุณภาพ</p> <p>3.1.3 คุณธรรมในการประกอบอาชีพ</p> <p>3.2 การบริหารจัดการการตลาด</p> <p>1) หลักการจัดการการตลาด</p> <p>2) ระบบการตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค</p> <p>3) ข้อมูลทางการตลาด (วิธีการหาข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้)</p> <p>4) การวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน และประเทศ</p> <p>5) การโฆษณาและส่งเสริมการขาย</p> <p>3.3 การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย</p> <p>3.4 การบริหารความเสี่ยง ในเรื่องคู่แข่งทางการค้า กิจการทำงาน / ภัยธรรมชาติ / ภัยเศรษฐกิจ สภาพคล่องการเงิน (เจ้าหนี้ - ลูกหนี้)</p>	<p>3.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับ</p> <p>1) แหล่งเงินทุน และแหล่งวัตถุดิบที่หาได้ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น</p> <p>2) การกำหนดมาตรฐานชิ้นงาน และการควบคุมคุณภาพ</p> <p>3) คุณธรรมในการประกอบอาชีพ</p> <p>3.2 ให้ความรู้ เกี่ยวกับการบริหารการตลาด</p> <p>3.3 ให้ความรู้และอภิปรายร่วมกันจากความรู้ในเนื้อหา</p> <p>3.4 ให้ความรู้เรื่องการทำบัญชี</p> <p>3.5 ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงในเรื่อง คู่แข่งทางการค้า กิจการทำงาน / ภัยธรรมชาติ / ภัยเศรษฐกิจสภาพคล่องการเงิน</p>	6	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4. โครงการประกอบอาชีพที่มีดี	<p>4.1 ผู้เรียนสามารถบอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้</p> <p>4.2 ผู้เรียนสามารถบอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้</p> <p>4.3 ผู้เรียนสามารถบอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้</p> <p>4.4 ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้</p> <p>4.5 ผู้เรียนสามารถอธิบายลักษณะของการเขียนที่ติดต่อองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้</p> <p>4.6 ผู้เรียนสามารถเขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้</p> <p>4.7 ผู้เรียนตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้</p>	<p>4.1 ความสำคัญของโครงการอาชีพ</p> <p>4.2 ประโยชน์ของโครงการอาชีพ</p> <p>4.3 องค์ประกอบของโครงการอาชีพ</p> <p>4.4 การเขียนโครงการอาชีพ</p> <p>4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการ</p>	<p>4.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัดกิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>4.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้เรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพ ที่เหมาะสมและถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสมถูกต้อง</p> <p>4.3 จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียนโครงการอาชีพ</p> <p>4.4 กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ</p> <p>4.5 จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการอาชีพ ให้ความเหมาะสมและถูกต้อง</p> <p>4.6 กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพ และใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพต่อไป</p>	3	9